

**МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Кафедра державно-правових дисциплін

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему:

**«ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ В КОНТЕКСТІ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ
РЕФОРМИ УКРАЇНИ»**

Виконав студент II курсу магістратури

спеціальності

262 «Правоохоронна діяльність»

Фаренюк В.В.

Керівник: к.ю.н., доц. Серих О.В.

Рецензент: к.ю.н., доц. Згама А.О.

Одеса – 2021 року

АНОТАЦІЯ

Фаренюк В.В. Дисциплінарна відповідальність державного службовця у контексті адміністративно-правової реформи України. – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра, спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність», Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2021 рік.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є характеристика інституту дисциплінарної відповідальності державного службовця.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, основної частини, яка включає три розділи, висновків і списку використаних джерел.

У першому розділі визначені загальнотеоретичні засади дисциплінарної відповідальності державних службовців. Визначено поняття і ознаки дисциплінарної відповідальності. Розглянуто дисциплінарний проступок як підставу дисциплінарної відповідальності. Охарактеризовано види дисциплінарної відповідальності.

У другому розділі з'ясовано особливості дисциплінарної відповідальності державних службовців. Доведено, що дисциплінарна відповідальність державних службовців є публічно-правовим інститутом. Розглянуто загальні умови притягнення до дисциплінарної відповідальності державного службовця. Запропоновано внесення змін до законодавства про державну службу в частині удосконалення правового регулювання інституту дисциплінарної відповідальності державного службовця.

У третьому розділі проаналізовано дисциплінарне провадження щодо державного службовця. Досліджено сутність і порядок дисциплінарного провадження. Розглянуто види учасників дисциплінарного провадження. Охарактеризовано дисциплінарну комісію з розгляду дисциплінарних справ та її повноваження. Зроблено акцент на недосконалості законодавства, що регулює правовий статус дисциплінарної комісії.

Розроблено напрями удосконалення чинного законодавства про дисциплінарну відповідальність державного службовця у контексті адміністративно-правової реформи.

Ключові слова: адміністративно-правова реформа, загальна дисциплінарна відповідальність, державний службовець, дисциплінарна відповідальність, дисциплінарний проступок, спеціальна дисциплінарна відповідальність.

ANNOTATION

Fareniuk V.V. Disciplinary responsibility of a civil servant in the context of administrative and legal reform of Ukraine. – Manuscript.

Master's thesis, 262 "Law enforcement", International humanitarian university, Odessa, 2021.

The purpose of the master's thesis is to characterize the institute of disciplinary responsibility of a civil servant.

The thesis consists of an introduction, the main part, which includes three sections, conclusions and a list of sources used.

The first section defines the general theoretical principles of disciplinary responsibility of civil servants. The concepts and signs of disciplinary responsibility are defined. Disciplinary offence is considered as a basis for disciplinary responsibility. Types of disciplinary responsibility are characterized.

The second section clarifies the features of disciplinary liability of civil servants. It is proved that the disciplinary responsibility of civil servants is a public law institution. The general conditions of bringing a civil servant to disciplinary responsibility are considered. It is proposed to amend the civil service legislation of improving the legal regulation of the disciplinary responsibility institution civil servants.

The third section analyzes the disciplinary proceedings against a civil servant. The essence and rules of disciplinary proceedings are investigated. The types of participants in disciplinary proceedings are considered. The disciplinary commission for consideration of disciplinary cases and its authority are described. Focus on the imperfections of the legislation governing the legal status of the disciplinary commission have been made.

Directions for improving the current legislation on disciplinary liability of civil servants in the context of administrative and legal reform have been developed.

Keywords: administrative legal reform, general disciplinary responsibility, civil servant, disciplinary responsibility, disciplinary offence, special disciplinary responsibility.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ	7
1.1. Поняття, ознаки дисциплінарної відповідальності.....	7
1.2. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності.....	16
1.3. Види дисциплінарної відповідальності.....	22
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ	33
2.1. Дисциплінарна відповідальність державних службовців як публічно- правовий інститут.....	33
2.2. Загальні умови притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців.....	50
РОЗДІЛ 3. ДИСЦИПЛІНАРНЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ	64
3.1. Сутність і порядок дисциплінарного провадження.....	64
3.2. Дисциплінарна комісія з розгляду дисциплінарних справ як учасник дисциплінарного провадження щодо державних службовців.....	72
3.3. Повноваження дисциплінарної комісії з розгляду дисциплінарних справ.....	79
ВИСНОВКИ	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб від 23.07.1996 р.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_788 (дата звернення: 24.05.2021).
2. Модельний кодекс поведінки державних службовців (додаток до Рекомендацій Комітету Міністрів Ради Європи від 11 травня 2000 № R (2000) 10).
URL:
http://www.dridu.dp.ua/cpk/Lib/7_Zapobigannya%20ta%20protydiya%20proyavam%20k orup/Legislation/Legislature/Rekomend_poved_DS.pdf (дата звернення: 25.05.2021).
3. Dodatok do Rekomendatsii №R (2000) 6 Komitetu Ministriv Radi Evropy pro status piblichnih sluzhbovciv u Evropi URL:
<https://wcd.coe.int/ViewDoc.asp?id=340693&Site=CM> (дата звернення: 25.05.2021).
4. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
5. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1971. додаток до № 50. Ст. 375.
6. Дисциплінарний статут прокуратури України : затв. Постановою Верховної Ради України від 6 листопада 1991 р. № 1796-XII. URL:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1796-12> (дата звернення: 10.05.2021).
7. Дисциплінарний статут Збройних Сил України: затв. Законом України від 24 березня 1999 року № 551-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 22-23. Ст. 197.
8. Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України: затв. Законом України від 22 лютого 2006 року № 3460-IV. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-15> (дата звернення: 03.05.2021).
9. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
10. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.

11. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
12. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
13. Дисциплінарний статут Національної поліції України: затверджено Законом України від 15 березня 2018 року № 2337-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 29. Ст. 233.
14. Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади: Закон України від 19 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 43. Ст. 250.
15. Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 26 січня 1993 р. № 55. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/55-93>.
16. Про затвердження Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та осіб, які для цілей Закону України “Про запобігання корупції” прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 червня 2000 р. № 950 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/950-2000-%D0%BF> (дата звернення: 28.05.2021).
17. [Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби](#): затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 р. № 243. *Офіційний вісник України*. 2016. № 28. Ст. 1115.
18. Порядок здійснення дисциплінарного провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1039. *Урядовий кур'єр* від 18.12.2019. № 243.
19. Про внесення змін до Порядку здійснення дисциплінарного провадження: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. *Урядовий кур'єр*. від 08.08.2020. № 152.

20. Типові правила внутрішнього службового розпорядку: затв. Наказом Національного агентства України з питань державної служби 03.03.2016 р. № 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0457-16> (дата звернення: 30.05.2021)
21. Кодекс суддівської етики: затв. XI черговим з'їздом суддів України 22.02.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 02.05.2021).
22. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: затв. Наказом Національного агентства України з питань державної служби від 5 серпня 2016 р. № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16> (дата звернення: 28.05.2021).
23. Правила етичної поведінки працівників апарату Міністерства юстиції України та його територіальних органів: затв. Наказом Міністерства юстиції України 21 вересня 2017 р. № 2952/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1164-17> (дата звернення: 28.05.2021).
24. Правила етичної поведінки працівників апарату Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України : затв. Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12 вересня 2018 р. № 240. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1093-18>. (дата звернення: 28.05.2021).
25. Правила етичної поведінки в органах Державної податкової служби: затв. затв. Наказом Державної податкової служби України 2 вересня 2019 р. № 52. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0052872-19> (дата звернення: 28.05.2021).
26. Правила етичної поведінки поліцейських : затв. Наказом МВС України від 9 листопада 2016 р. № 1179. *Офіційний вісник України*. 2017. № 2. С. 522.
27. Правила етичної поведінки в органах Державної фіскальної служби затв. Наказом ДФС України від 3 квітня 2019 р. № 257 URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/73330.html> (дата звернення: 28.05.2021).
28. Про затвердження Порядку обліку та роботи з дисциплінарними справами : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 03.03.2016 р.

№ 49. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0456-16> (дата звернення: 29.05.2021).

29. Положення про Дисциплінарну комісію з розгляду дисциплінарних справ Скадовського районного суду Херсонської області: затв. Наказом керівника апарату Скадовського районного суду Херсонської області від 11.08.2016 р. № 63-ОД <https://sk.ks.court.gov.ua/sud2119/inshe/poloshenyadisciplin> (дата звернення: 14.05.2021).

30. Положення про Дисциплінарну комісію з розгляду дисциплінарних справ Первомайського міськрайонного суду Миколаївської області: затв. Наказом керівника апарату Первомайського міськрайонного суду Миколаївської області від 369 від 29.11.2017 р. URL: https://pm.mk.court.gov.ua/sud1421/inshe/disciplinary_commission (дата звернення: 14.05.2021).

31. Положення про дисциплінарну комісію з розгляду дисциплінарних справ апарату Верховинської районної державної адміністрації : затв. Наказом Верховинської райдержадміністрації від 15 березня 2018 р. № 7. URL: <http://ww2.if.gov.ua/data/upload/publication/verhovynska/ua/48278/7.pdf?141247888=f4b836227f085b8896555b49bb68197b> (дата звернення: 14.05.2021).

32. Рішення Конституційного Суду України у справі про право на правову допомогу від 30 вересня 2009 р. № 23-рп/2009. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v023p710-09> (дата звернення: 09.06.2021).

33. Роз'яснення Національної служби з питань державної служби від 23 липня 2020 р. № 109-р/з «Щодо утворення дисциплінарної комісії з розгляду дисциплінарних справ». URL: <https://nads.gov.ua/npas/shchodo-utvorennya-disciplinarnoyi-komisiyi-z-rozglyadu-disciplinarnih-sprav?v=5f198dde481de>. (дата звернення: 30.05.2021)

34. Закон Республіки Польща «Про цивільну службу»Ustawa o sluzbie cywilnej. URL: <http://www.lexiege.pl/ustawa-o-sluzbie-cywilnej> (дата звернення: 28.05.2021).

35. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. Х.: Право, 2010. 624 с.
36. Адушкин Ю. С. Дисциплинарное производство в СССР / под ред. В. М. Манохина. Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1986. 128 с.
37. Андрушко А.В. Основні проблеми загальної дисциплінарної відповідальності у трудовому праві. Держава і право : зб. наукових праць. (Юридичні і політичні науки). К., 2007. Вип. 37. С. 371-377.
38. Базылев Б. Т. Юридическая ответственность (теоретические вопросы) / Б. Т. Базылев ; отв. ред. Н. В. Витрук. Красноярск : КрасГУ, 1985. 120 с.
39. Бандурка О. М. Адміністративний процес : підручник / О. М. Бандурка, М. М. Тищенко. К. : Літера ЛТД, 2001. 336 с.
40. Барікова А.А. Дисциплінарна відповідальність за законодавством про працю. *Інформація і право*. 2014. № 1(10). С. 131-140. URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/14baazup.pdf> (дата звернення: 27.05.2021).
41. Бахрах Д. Н. Административное право учебн. для вузов. М.: Норма-Инфа, 2000. 651 с.
42. Бойко О.А. Дисциплінарна відповідальність державних службовців як публічно-правовий інститут. Актуальні питання реалізації нового Закону України «Про державну службу»: тези доповідей Всеукр. Форуму вчених-адміністративістів, м. Запоріжжя, 21 квітня 2016 року / За заг. ред. Т.О. Коломоець. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. С. 203-205.
43. Борихин А. Большая юридическая энциклопедия. М. : Книж. мир, 2010. 960 с.
44. Бурбика М. Уточнення термінології з питань визначення місця та ролі органів прокуратури як суб'єкта протидії злочинності. *Вісник прокуратури*. 2010. № 3. С. 27–33.
45. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / гол. ред. В.Т. Бусел. К.: Ірпінь Перун, 2013. 1440 с.

46. Вапнярчук Н. М. Правове регулювання дисциплінарної відповідальності державних службовців в Україні: автореф. ... на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.05. М.: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Дала. Луганськ, 2010. 18 с.
47. Виноградова Л.Є. Зміст правопорушення як підстава притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів. *Митна справа*. 2003. № 3. С.72-76.
48. Витко Т.Ю. Державний службовець в умовах реформування державного управління в Україні. *Аспекти публічного правління*. 2018. Т. 6. № 3. С. 41. URL: www.aspects.org.ua. (дата звернення: 31.05.2021).
49. Внутрішній трудовий розпорядок: теоретико-правовий аспект : монографія / В. О. Голобородько, Д. В. Журавльов, С. М. Прилипко, О.М. Ярошенко; за наук. ред. проф. Ярошенка О. М. Х.: Юрайт, 2012. 256 с.
50. Гавриленко Д.А. Государственная дисциплина: сущность, функции, значение /Под ред. А.П. Шергина. Минск: «Наука и техника», 1988. 26 с.
51. Гусов К. Н., Толкунова В. Н. Трудовое право России : учеб. М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. 496 с.
52. Державна служба : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) [та ін.]. К. ; Одеса : НАДУ, 2012. Т. 1. 372 с.
53. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В. Б.Авер'янова. К.: Факт, 2003. 384 с.
54. Дисциплина труда в СССР. Социальные и правовые проблемы / Смирнов В.Н. Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1972. 119 с.
55. Дисциплінарна відповідальність державних службовців: метод. рекомендації : затв. на оперативній нараді від 23 березня 2015 року протокол №10. Деражня, 2015. 15 с.
56. Дисциплінарна відповідальність державних службовців: практ. посіб. для керівників служб управління персоналом / М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Михач, С. Іголкін, І. Рошин, Д. Трипольський, за заг. ред. К. Ващенка. К.: Центр адаптації держ. служби до стандартів Європейського Союзу, 2017. 68 с.

57. Дмитренко Ю., Дмитренко Е. Питання дисциплінарної відповідальності державних службовців. *Правовий тиждень*. № 8(81) від 19.02.2008 р.
58. Дмитренко Ю.П. Спеціальна дисциплінарна відповідальність окремих суб'єктів трудових правовідносин та їх правові гарантії. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2008. № 11/12 (85/86). С. 63-70.
59. Дмитренко Ю.П. Трудове право України : навч. посіб. К., 2004. 288 с.
60. Долгіх Н. Юридична відповідальність державних службовців в Україні та державах-членах Європейського Союзу. 2020. № 1(81). С. 102-106. URL: <http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/201823> (дата звернення: 16.05.2021).
61. Иоффе О. С., Шаргородский М. Д. Вопросы теории права. М. : Госюриздат, 1961. 381 с.
62. Іванова Г.С. Склад дисциплінарного проступку в трудовому праві. *Право та державне управління*. 2013. № 1 (10). С. 32–36.
63. Іншин М.І. Проблеми правового регулювання праці державних службовців України : авторефер. дис. д-ра юрид. наук : спец. 12.00.05 ; Одеська нац. юрид. академія. Одеса, 2005. 45 с.
64. Калюжний Р.А. Окремі аспекти запобігання корупції в системі державної служби України / Р.А. Калюжний, В.Д. Гавловський, І.Г. Андрущенко. *Борьба з організованою злочинністю*. 2007. № 15. С. 51-59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2007_15_6 (дата звернення: 23.05.2021).
65. Картузова И. А. Дисциплинарная ответственность государственных служащих : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Одес. гос. юрид. акад., Одесса 1999. 196 с.
66. Ківалов С. В. Адміністративне право України : навч.-метод. посіб. / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла. Вид. 2-ге, перероб. і доп. О. : Юрид. літ-ра, 2002. 312 с.
67. Коваленко К.В. Загальна та спеціальна дисциплінарна відповідальність. *Форум права*. 2008. № 2. С.231-236. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2008-2/08kkvsdv.pdf> (дата звернення: 10.05.2021).
68. Ковальов С. С. Поняття та особливості дисциплінарного провадження: принципи, суб'єкти, стадії, стадії. *Форум права*. 2012. № 2. С. 352-357.

69. Ковригін В. С. Дисциплінарна відповідальність у трудовому праві : автореф. дис. на дисертації на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення. КНУ ім. Тараса Шевченка. Київ, 2013. 22 с.
70. Колпаков В. К. Курс адміністративного права : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. К.: Юрінком Інтер, 2013. 872 с.
71. Корнута Л. М. Дисциплінарна відповідальність державного службовця в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Одеса, 2013. 23 с.
72. Крикун О. В. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Право і безпека*. 2010. № 5 (37). С. 107-112.
73. Лавренко Б. В. До питання дисциплінарної відповідальності державного службовця. *Право та інновації*. 2016. № 3 (15). С. 123-129. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2017/01/Lavrenko15.pdf> (дата звернення: 30.05.2021).
74. Лейст О.Э. Санкции и ответственность по советскому праву (теоретические проблемв).М., Изд-во МГУ, 1981. 239 с.
75. Липинский Д. А., Хачатуров Р. Л. Общая теория юридической ответственности : монографія. С.-Пб. : Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2007. 950 с.
76. Лопушанський І.П. Публічна служба Німеччини: досвід для України. *Публічне управління: теорія та практика*. 2011. №4(8). С. 48-54.
77. Лук'янчиков О. М. Дисциплінарна відповідальність чи дисциплінарний вплив? URL: http://lukonik.com/publ/disciplinarna_vidpovidalnist_chi_disciplinarnij_vpliv/1-1-0-7 (дата звернення: 15.05.2021).
78. Малейн Н. С. Правонарушение: понятие, причины, ответственность. М. : Юрид. лит., 1985. 192 с.

79. Мельничук Н. О. Пропозиції щодо правового врегулювання застосування штрафів до працівників *Часопис Київського ун-ту права : укр. наук.-теорет. часопис* / Київський ун-т права НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ, 2012. № 4. С. 179-182.
80. Миколенко А. И. Административный процесс и административная ответственность в Украине : учеб. Пособие. Харьков : Одиссей, 2004. 272 с.
81. Миронюк Р. В. Новітні підходи щодо встановлення дисциплінарної відповідальності в публічній службі. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 200-207. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2015_1_29 (дата звернення: 20.05.2021).
82. Монастирський Є. О. Дисциплінарна відповідальність К. : Вид-во політ. літ-ри України, 1976. 52 с.
83. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / Ред. кол.: К.О. Ващенко, І.Б. Коліушко, В.П. Тимошук, В.А. Дерещь (відп. ред.). К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. 796 с.
84. Неселевська А.А. Зарубіжний досвід правового регулювання дисциплінарної відповідальності державних службовців та напрями його імплементації в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. Том 29 (68). 2018. № 3. С. 68-71.
85. Неумивайченко Н. Правила поведінки державних службовців. *Право України*. 2001. № 2. С. 80–83.
86. Нижник Н., Плахотнюк Н. Відповідальність – інструмент управління. *Віче*. 2001. № 5. С. 75-77.
87. Ніндипова В.І. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів: повноваження та шляхи їх реалізації. URL: http://www.ap.gp.gov.ua/userfiles/file/Academia2016/Akt_schema/1412341212.pdf (дата звернення: 23.05.2021).
88. Новак О. Д. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності державних службовців. *Часопис Київського університету права*. 2012/2. С. 129-133.

89. Новак О. Д. Про учасників дисциплінарного провадження щодо державних службовців. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2013 № 6-3 том 1. С. 76-80.
90. Новак О.Д. Службова дисципліна державного службовця: сутність, ознаки, засоби забезпечення. *Актуальні проблеми держави і права*. С. 139-145. URL: <http://dspace.onua.edu.ua> (дата звернення: 22.05.2021).
91. Общая теория юридической ответственности : монография / Липинский Д.А., Хачатуров Р.Л. С.-Пб. : Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2007. 950 с.
92. Петришина-Дюг Г.Г. Дисциплінарна відповідальність у трудовому праві: поняття та принципи. *Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича : зб. наук. праць*. Правознавство. 2008. Вип. 461. С. 39-43.
93. Полівчук Д. П. Дисциплінарне провадження в органах внутрішніх справ: автореф. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук : 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпропетровськ, 2011. 19 с.
94. Процевський О. І. Функції трудового права в сучасних умовах господарювання. *Право України*. 2011. № 2. С. 223-234.
95. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. К. : Конус-Ю, 2007. 735 с.
96. Реформа державної служби у питаннях та відповідях: практичний посібник для керівників служб управління персоналом / [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля, І. Рошин, О. Романюк, А. Астапов; за заг. ред. К. Ващенко]. К. : Центр адаптації держ. служби до стандартів Європейського Союзу, 2016. 176 с.
97. Самощенко И. С. Ответственность по советскому законодательству / И. С. Самощенко, М. Х. Фарукшин. М.: Юрид. лит., 1971. 240 с.
98. Середа В.В. Дисциплінарна відповідальність: поняття, принципи та види. *Університетські наукові записки*. 2014. № 1 (49). С. 18-25.
99. Сиротяк М. Р. Захист прав потерпілого в провадженні в справах про адміністративні правопорушення : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. 2006. 203 с.

100. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. К. : Наук. думка, 1974. 238 с.
101. Стосується лише державних службовців!!! Питання притягнення до дисциплінарної відповідальності. Електронні петиції URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/92024> (дата звернення: 30.05.2021).
102. Сыроватская Л. А. Ответственность за нарушение трудового законодательства. М. : Юрид. лит., 1990. 176 с.
103. Тархов В. А. Ответственность по советскому гражданскому праву. Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1973. 455 с.
104. Теория государства и права : учебник / Козлов В.А., Лаванцев К.Е., Королев А.И. и др.; под ред. А.И. Королева и Л.С. Явича. Л., 1982. 382 с.
105. Томкіна О. Принцип добросовісності державної влади: постановка проблеми. *Вісник Національної академії правових наук України*. № 1 (76). 2014. С. 67-74.
106. Трудове право України : навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищих навч. закладів / Пилипенко П. Д., Бурак В. Я., Козак З. Я. та ін.; за ред. П. Д. Пилипенка. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 536 с.
107. Трудове право України : підруч. : рекомендоване МОН України / за ред. П. Д. Пилипенка. 4-те вид., переробл. і доповн. К. : Ін Юре, 2010. 537 с.
108. Чанышева Г. И., Болотина Н. Б. Трудовое право Украины. Х. : Одиссей, 2001. 512 с.
109. Щербина В. І. Функції трудового права : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 ; Акад. мит. служби України. Д., 2008. 423 с.
110. Щербина В.І. Дисциплінарна відповідальність державних службовців органів внутрішніх справ : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 «Трудове право, право соціального забезпечення». Нац. ун-т внутр. справ. Х., 1998. 22 с.
111. Янюк Н. Н. Дисциплінарна відповідальність державних службовців за Законом України «Про державну службу» (2015): правовий аналіз. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2016. Вип. 62. С. 138–147.